

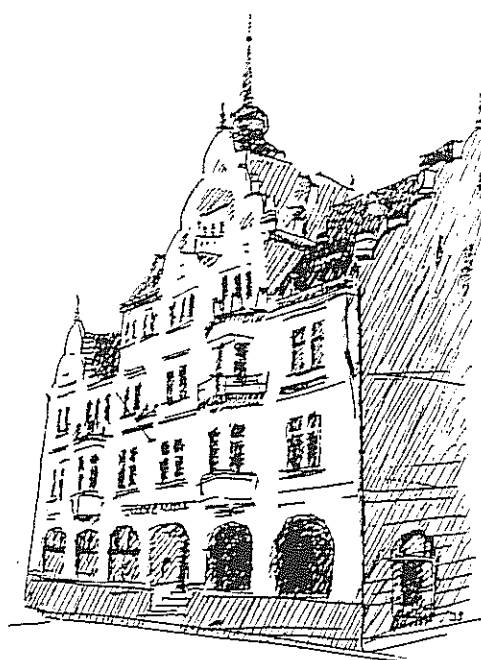

KRONIKA MĚSTA SEMILY
2004

KRONIKA MĚSTA SEMILY
2004

1/2

Mgr. Lenka Holubičková

UDÁLOSTI VE SVĚTĚ I DOMA

SVĚT V ROCE 2004

Leden

19.1. – Novozélandská policie zatkla a z krádeže orchidejí obvinila Čestmíra Čihalíka, děkana Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, a Jindřicha Šmitáka, zaměstnance inspekce životního prostředí v Brně. Hrozilo jim až pět let vězení, nakonec museli zaplatit pokutu v přepočtu asi 140 tisíc korun. Čihalík později odstoupil z funkce děkana. Úřady je sledovaly na udání kohosi z Česka.

23.1. – Nejlépe placený hokejista světa Jaromír Jágr přestoupil z Washington Capitals do New York Rangers.

Únor

6.2. – V půl deváté ráno, kdy bývá moskevské metro plné, v něm vybuchla bomba a usmrtila 39 lidí. Rusko z atentátu obvinilo Čečence.

10.2. – Francie přijala zákon, který zakazuje, aby ve veřejných školách muslimské dívky nosily šátky a židovští chlapci jarmulky.

21.2. – Poté, co vláda snížila podporu, vtrhli ve vesnici na východním Slovensku Romové do samoobsluhy a vyplnili regály. Nepokoje trvaly týden, zasahovat musela armáda. Mnozí z Romů se v průběhu roku přestěhovali do České republiky.

26.2. – Britská ministryně Clare Shortová v BBC prohlásila, že Velká Británie před vypuknutím války v Iráku odposlouchávala šéfa OSN Kofiho Annana.

29.2. – Film Návrat krále, poslední část ságy Pán prstenů, získal jedenáct sošek včetně té za nejlepší film a režii.

29.2. – Haitský prezident a diktátor Aristide podal demisi a odešel do exilu.

Březen

1.3. – Sebevražední atentáčníci zaútočili na přeplněné šíitské mešity v Bagdádu a v posvátném městě Kerbelá, zabili 171 věřících.

3.3. – Muž s českými předky John Kerry bude za demokrata bojovat o Bílý dům – jeho poslední soupeř v demokratické straně John Edwards odstoupil.

11.3. – Dva a půl roku po 11. září rozsévají teroristé hrůzu v Madridu. Útok na nádraží Atocha připravil o život na dvě stě lidí. Vláda bez váhání označila za viníka skupinu ETA, přihlásila se však k němu Al-Kajda. Lež znamenala pád vlády.

22.3. – Duchovního vůdce extremistického hnutí Hamas Ahmada Jasina, který byl upoután na invalidní křeslo, zabili Izraelci při leteckém útoku v Gaze.

25.3. – Skončila izolace Muammara Kaddafího, který se po 11. září 2001 „polepšil“. Před jeho stanem si s ním potřásl rukou Tony Blair.

29.3. – Vojenské společenství NATO se rozšířilo o sedm států - z 19 na 26 (Slovensko, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko). Do NATO byly pozvány v roce 2002 na Summitu NATO v Praze.

Duben

3.4. – V prvním kole slovenských prezidentských voleb zvítězil Vladimír Mečiar, ve druhém kole však lidé volili menší zlo - Ivana Gašparoviče.

11.4. – V Iráku byli uneseni tři čeští novináři: redaktor Českého rozhlasu Vít Pohanka, kameraman Petr Klíma a reportér České televize Michal Kubal. Měli štěstí, po šesti dnech nejistoty je únosci propustili.

24.4. – Řečtí obyvatelé Kypru odmítli sjednocení s tureckou částí, takže do Evropské unie vstoupí 1. května jen řecká část Kypru.

28.4. – Americká televize CBS zveřejnila fotografie amerických vojáků a vojákyň, kteří týrali a ponižovali irácké zajatce ve věznici Abú Ghrajb.

Květen

1.5. – Evropská unie se rozšířila z 15 na 25 členů o Česko, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Lotyšsko, Estonsko, Litvu, Slovinsko, Kypr a Maltu.

1.5. – Čeští Romové musí opustit britské azylové domy, jako občané Evropské unie už nemohou žádat ve Spojeném království o azyl.

6.5. – Picassovu malbu Chlapec s dýmku z roku 1905 si koupil neznámý kupec za více než 80 milionů dolarů (2,7 miliardy korun).

11.5. – Na internetu se objevila nahrávka kruté vraždy Američana Nicka Berga, kterého zabili teroristé pod vedením abú Músy Zarkávího. Přímé přenosy dekapitace zadržovaných rukojmí se staly novou zbraní teroristů.

23.5. – Část střechy pařížského letiště Charlese de Gaulla spadla a zabila pět lidí.

Červen

2.6. – Za 900 milionů korun koupila slavný pražský fotbalový klub Sparta slovenská finanční skupina JaT.

6.6. – Před šedesáti lety se v Normandii vylodili spojenci, letos se na pláži Omaha sešlo 17 hlav států; poprvé byl mezi nimi i německý kancléř.

8.6. – Desítky lidí sledovaly s pomocí tmavých sklíček či brýlí unikátní astronomický úkaz – přechod planety Venuše přes sluneční kotouč.

12.6. – V Portugalsku začalo dvanácté mistrovství Evropy ve fotbale. Český tým přispěl ke zdaru krásnou hrou a získal bronzové medaile. Zvítězilo Řecko, tým s nejlepší defenzivou a bez hvězd. Skončila éra favoritů a outsiderů.

29.6. – Romana Prodiho vystřídal ve funkci nejvyššího postaveného muže unie José Manuel Barroso z Portugalska.

Červenec

7.7. – Australští vědci objevili nejmenšího obratlovce světa, rybu, jejíž samec dorůstá délky sedmi milimetrů.

9.7. – Mezinárodní soudní dvůr OSN v Haagu označil budování plotu mezi Západním břehem Jordánu a Izraelem za nelegální a požadoval jeho zbourání. Výzvu podpořila i Česká republika.

15.7. – Chartúmská vláda a povstalci z regionu Dárfúr pod patronátem Africké unie zahájili jednání, která by měla vést k ukončení občanské války na západě Súdánu. Zoufalé situace tamního černošského obyvatelstva si již začala všímat i média.

18.7. – S tím, že ve Francii sílí muslimský antisemitismus, vyzval izraelský premiér Ariel Šaron francouzské Židy, aby emigrovali do Izraele.

Srpen

5.8. – Z kyrgyzské hory Chan Tengri se zřítila lavina a zabila české, ruské a ukrajinské horolezce. Mrtvých Čechů bylo pět.

13.8. – Po 108 letech se olympijské hry vrátily do své kolébky. Sportovci překonali na 40 světových rekordů, historici zaznamenali sedmdesát nejlepších olympijských výkonů. Každá země z olympijské rodiny, čítající 102 zemí, měla v Aténách svého zástupce. Rekordním byl i počet zúčastněných sportovců – 10 891.

31.8. – Islamisté usmrtili dvanáct kuchařů a pomocných dělníků z Nepálu. Smutný rekord – nejvíce zavražděných za jeden den – zůstal médií téměř nepovšimnut. V malé buddhistické zemi vyvolal masakr nepokoje, při nichž byly vypáleny dvě mešity a musel být vyhlášen zákaz vycházení.

Září

1.9. – Čečenští a ingušští teroristé obsadili první školní den základní školu v severoosetském Beslanu. Během tří denního zajetí zemřelo 331 lidí, z toho 172 dětí. Většina obětí zahynula během nečekaného útoku ruských jednotek na teroristy. Tragédie ukázala, že tento druh agrese nezná geografické ani morální hranice.

8.9. – Vesmírný modul sondy Genesis se vzorky iontů ze slunečního větru se zřítil v poušti amerického státu Utah poté, co se mu neotevřely padáky. Část neporušených vzorků se ale vědcům podařilo zachránit.

29.9. – Kolem Země proletěla planetka Toutatis, podobná té, která před 65 miliony let vyhubila dinosaury.

Říjen

3.10. – Papež Jan Pavel II. blahořečil posledního císaře Rakouska-Uherska Karla I.

8.10. – Nobelovu cenu míru získala málo známá ekoložka Wangari Maathaiová z Keni, cenu za literaturu kontroverzní rakouská spisovatelka Elfride Jelineková.

21.10. – Kubánský diktátor Fidel Castro uzavřel svůj dvouhodinový projev a před třiceti tisíci lidmi spadl ze schodů. Zlomil si ruku i nohu.

26.10. – Izraelskému premiérovi Arielu Šaronovi se podařilo prosadit plán na vyklizení území Gazy včetně židovských osad.

Listopad

3.11. – Američané zvolili George W. Bushe podruhé prezidentem USA. Porazil demokrata Johna Kerryho rozdílem čtyř milionů hlasů. I on má české předky.

14.11. – Bitva o baštu protiamerického odboje, město Fallúdža, trvala týden – padlo třicet Američanů a 1200 povstalců. Město o velikosti Brna se zcela vylidnilo.

19.11. – Něco takového nezažily slovenské velehory sto let. Vichřice pokácela lesy, zbourala domy a zpřetrhala elektrické vedení.

21.11. – Podle nezávislých průzkumů měl prezidentské volby vyhrát opoziční kandidát Viktor Juščenko, vítězství proruského kandidáta Viktora Janukoviče vyvolalo vlnu protestů především na západě země – volby se musely opakovat.

Prosinec

16.12. – Všech pětadvacet států Evropské unie se shodlo, že se s Tureckem příští rok zahájí rozhovory o jeho přistoupení.

26.12. – Zemětřesení na Sumatře zvedlo smrtící vlnu tsunami. Na zasažených pobřežích Indonésie, Thajska, Srí Lanky, Indie a dokonce i u břehů Afriky umíraly tisíce lidí. Odhady počtu mrtvých nezadržitelně stoupaly den po dni a překročily 150 tisíc lidí, dalších víc než 100 tisíc lidí záchranáři stále pohřešují a naděje na jejich záchranu je mizivá. Zhruba polovinu z obětí i pohřešovaných tvoří zahraniční turisté, kteří v tomto ráji na zemi chtěli přivítat nový rok.

ČESKÁ REPUBLIKA V ROCE 2004

Leden

- 5.1. – Policie uzavřela případ smrti poválečného ministra zahraničí: Jan Masaryk podle ní neskočil z okna dobrovolně, byl shozen.
13.1. – Po osmi letech strávených v thajském vězení za pašování drog se vrátili Radek Hanykovicz a Emil Novotný, zbytek trestu odsedí v české věznici.
27.1. – Osmačtyřicetiletý zakladatel firmy Microsoft Bill Gates řekl na konferenci v Praze, že v roce 2050 by měla mít každá domácnost počítač.
30.1. – U Karlova mostu vylovili z vody anděla ze sousoší svatého Václava, které je již dlouhou dobu uložené v lapidáriu. Anděl zmizel při povodni v roce 1784.
30.1. – Bývalý majitel cestovní kanceláře Václav Fischer oznámil, že firmu definitivně opouští, a odletěl na ostrov Gran Canaria.

Únor

- 19.2. – Rozsudek nad čtyřmi manažery, kteří počátkem 90. let vylákali pod záminkou prodeje levných domků skoro miliardu korun: Petr Smetka 12 let vězení, jeho spolupracovníci o tři roky méně.
20.2. – Bývalý ministr životního prostředí Miloš Kužvart měl být tajnou zbraní premiéra Špidly v Bruselu. Po týdnu, v němž předvedl svoji neschopnost (a to nejen jazykovou), rezignoval. Premiér z toho zkolaboval.
25.2. – Poslanci vyslali 120 vojáků speciálních jednotek do Afghánistánu, kde byli nasazeni proti teroristům.
29.2. – Od prvních minut dne se začal oficiálně prodávat pátý díl knihy o čarodějnickém učni Harry Potterovi. V dlouhých frontách čekali rodiče se svými nedočkavými dětmi, aby měly vysněnou knihu z první ruky. Někteří knihkupci prodávali knihu „nelegálně“ už v pátek, jiní se jí zásobili natolik, že se stala ležákem, protože nakladatelství vydalo knihu ve stopadesátitisícovém nákladu.

Březen

- 1.3. – Šestnáctiletý žák strojírenského učiliště ve Svitavách ubodal při hodině svého učitele. Napadl jej ze zadu a zasadil mu 18 ran – rozsudek zněl: devět let vězení.
7.3. – Roman Šebrle získal titul mistra světa v sedmiboji, překonal evropský rekord.
11.3. – Pět Poláků, jeden Slovák a jeden český horník zůstali zasypani v dolech na Karvinsku.
19.3. – Jméno Josef upadlo z neznámých důvodů v nemilost a nevrací se ani s módní vlnou staročeských jmen. Pepíků je dnes téměř 300 tisíc, ale za léta 1991-2000 jich přibýlo jen 8 861. Jméno zachovávají jen tam, kde jde o rodinnou tradici.
20.3. – Zpěvačkou roku i objevem roku se stala Radůza, titul zpěvák roku získal Dan Bárta, Jaromír Nohavica vstoupil do síně slávy.
30.3. – Posledních 1400 branců nastoupilo na povinnou vojenskou službu. S koncem roku vojna zanikne, armáda se stane plně profesionální.

Duben

- 8.4. – Hokejisté Zlína zvítězili nad Slavií Praha a poprvé se stali mistry republiky.
13.4. – S odůvodněním, že tlak veřejnosti je již neúnosný, odvolal Vladimír Špidla ministryni zdravotnictví Marii Součkovou.
-

15.4. – Ministr zahraničí se vážně zranil na cestě z Olomouce do Prahy. O týden později ho na vozíku přepravili do Poslanecké sněmovny, aby mohl zvednout ruku pro zvýšení daní. Jeho řidič, který riskantní jízdou nehodu zavinił, nebyl potrestán.

24.4. – V novotou vonící Sazka Aréně začalo mistrovství světa v hokeji. Pro český tým skončilo ve čtvrtfinále prohrou s Amerikou.

26.4. – Skončil největší případ sériových vražd v dějinách Česka. Jaroslav a Dana Stodolovi dostali za vraždu osmi lidí doživotí. Na konci srpna potvrdil verdikt i Vrchní soud v Praze. Stodolová je druhou ženou, která si u nás odpykává doživotí.

28.4. – Česká národní banka vydala pamětní mince ke vstupu do Evropské unie. Bimetalová mince se zlatým středem a stříbrným mezikružím za dva a půl tisíce korun a stříbrná mince v hodnotě dvou set korun byly raženy v Jablonci.

Květen

1.5. – Po letech dohadování se Češi dočkali a na prvního máje se stali jedním z 25 národů nově rozšířené Evropské unie.

2.5. – Kvůli vyšší DPH zdražilo ve většině restaurací jídlo a nealkoholické nápoje. Levněji lidé pořídí elektroniku, lednici či pračku a domácí potřeby.

Červen

4.6. – Na čtvrtý pokus získal Liberec pořadatelství mistrovství světa v klasickém lyžování. Jedenáct delegátů světové lyžařské federace FIS zvedlo ruku pro Liberec, čtyři pro Norsko. Pomohla přítomnost K. Neumannové a zásoby plzeňského piva.

6.6. – Na koncert bývalého člena skupiny Beatles Paula McCartneyho, který byl u nás vůbec poprvé, přišly desetitisíce lidí.

12.6. – ODS zvítězila ve volbách do Evropského parlamentu na celé čáře. ČSSD byla až třetí – tím začala krize vlády Vladimíra Špidly.

20.6. – Aneta Langerová zvítězila v soutěži Česko hledá SuperStar, kterou sledovaly každý týden přes tři miliony lidí.

Červenec

13.7. – Na popud spisovatelky Joanne K. Rowlingové, autorky knih o Harry Potterovi, která po přečtení reportáže o používání klecí v Rábech na Pardubicku protestovala u prezidenta Klause a premiéra Špidly, je ministr Kubinyi zakázal.

Srpen

1.8. – Přimo v centru Prahy, v ulici Na Příkopě, explodoval granát – sklo a ostré hrany plechů zranily 18 lidí. Naštěstí se nejednalo o teroristický útok, jen izraelské podsvětí si vyřizovalo své účty. Firma Royal Praha později svá tři kasina uzavřela.

3.8. – Policejní těžkooděnci vůbec poprvé ukončili nelegální technoparty Czech Tek, která se koná každý rok a ničí krajinu i nervy v okolí žijících lidí.

4.8. – Koaliční kabinet Stanislava Grosse dostal od prezidenta Václava Klause oficiální pověření vládnout.

9.8. – Bývalý člen ÚV KSČ, který nařídil 21. srpna 1968 vypnout rozhlasové vysílání, se stal nejstarším českým vězněm. Ovšem za pár dní byl z vězení propuštěn.

20.8. – Poslanec Unie svobody Zdeněk Kořistka, jehož jméno do té doby nikdo neznal, protože v poslanecké lavici seděl teprve dva měsíce, zveřejnil, že mu ODS nabídla deset milionů, když nepodpoří vládu. Tím odstartovala nejzáhadnější kauza roku, při které vyšly najevo policejní kontroly soukromých bankovních kont opozičních politiků a odposlechy hovorů šéfa ODS Mirka Topolánka.

20.8. – Tři sta lidí demonstrovalo proti šéfovi úřadu vlády Pavlu Příbylovi, který před listopadem 1989 velel policistům rozhánějícím demonstrace. Ten se nakonec vzdal své funkce, i když se jej premiér Gross velmi zastával.

Září

1.9. – V rámci předvolební kampaně zaplavily republiku plakáty s portrétem Stanislava Grosse a nápisem „Myslím to upřímně.“

9.9. – Britský vojenský vrtulník Lynx se zřítil poblíž letiště v Náměšti nad Oslavou. Po dopadu na zem se vznítil, šest britských vojáků v něm uhořelo.

13.9. – Deset romských žen tvrdilo, že byly v českých nemocnicích sterilizovány, aniž k tomu daly souhlas. Některé z případů však byly staré řadu let.

15.9. – Ministr kultury Pavel Dostál podstoupil operaci slinivky břišní – zhoubný nádor byl odstraněn, preventivně bude docházet na chemoterapii. Zotavovat se měl v Karlových Varech. Po týdnu ale musel kvůli zápalu plic do Vojenské nemocnice.

21.9. – Hokejista Jaromír Jágr se po deseti letech vrátil do české hokejové extraligy a nastoupil za Kladno.

24.9. – Nejlepší fotbalista Evropy 2003 Pavel Nedvěd se rozhodl, že už nenastoupí za národní tým a bude hrát jen za Juventus Turín.

Říjen

4.10. – Německý kancléř navštívil Prahu, sešel se s premiérem Grossem a řekl mu, že jeho vláda nepodpoří žaloby, které podali sudetští Němci.

19.10. – Na Spartě hrál v Lize mistrů slavný Manchester United. Největší klubové utkání v Česku skončilo remízou 0:0.

22.10. – Prezident Klaus vyzval ministra vnitra Františka Bublana, aby odvolal policejního prezidenta Jiřího Koláře za to, že zlehčoval závažnost policejních odposlechů. Kolář nakonec odvolán nebyl.

Listopad

6.11. – Senátní a krajské volby skončily jednoznačně: Mirek Topolánek (ODS) oslavil volební rekord a Stanislav Gross (ČSSD) přiznal debakl.

27.11. – Policie zatkla šéfa dětského sboru Bambini di Praga Bohumila Kulínského s tím, že má důkazy o jeho sexuálních stycích s nezletilými zpěvačkami.

29.11. – Slavný americký kouzelník vystoupil v Praze, Brně a v Ostravě.

Prosinec

2.12. – Do Karlových Varů se přijeli léčit rodiče s dětmi, které prožily beslanskou tragédií. Většinu nákladů hradí naše ministerstvo zahraničních věcí.

5.12. – Mirek Topolánek obhájil na sjezdu ODS pozici předsedy. Pokud se jeho straně povede stejně dobře jako dosud, stane se příštím premiérem.

7.12. – Michal Horáček, jeden z neúspěšnějších porevolučních českých podnikatelů, prodal sázkovou kancelář Fortuna za několik stovek milionů korun.

9.12. – Pět vojáků ze speciální jednotky zahynulo v Prostějově-Vrahovicích při srážce vojenského auta s rychlíkem.

11.12. – Český slavík dopadl podle očekávání: Karel Gott dostal svého třicátého Slavíka, Lucie Bílá devátého.

21.12. – „Spartakiádní vrah“ Jiří Straka, který v roce 1985 znásilnil a zavraždil několik žen, byl po téměř dvaceti letech propuštěn na svobodu. Ve vězení podstoupil kastraci, podle lékařů není nebezpečnější než kdokoli jiný.

LIBERECKÝ KRAJ V ROCE 2004

Leden

2.1. – V noci z pátku na sobotu ukradli zloději z kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Vyskeři dvě stě let staré vyřezávané sochy svaté Anny a svatého Jáchyma, dřevěnou sošku Jezulátka, mosazné svícny, stříbrnou pozlacenou misku na hostie i sotva třicet let starý vyřezávaný betlém, který vytvořil lidový umělec z Kozákova.

3.1. – Tisíce automobilů seřazených do zdánlivě nekonečné kouřící kolony ucply na několik hodin Jablonec nad Nisou. Vozy německých turistů, kteří se po zimní dovolené vraceli domů, popojížděly velmi pomalu, vyjet z vedlejší silnice bylo téměř nemožné. Naštěstí nedošlo k žádné dopravní nehodě.

5.1. – Poslední odvedenci nastoupili vojenskou základní službu u Veterinární základny Grabštejn. Sedmdesát šest nováčků ukončí své působení v armádě letos 22. prosince. Od ledna příštího roku bude mít armáda jen profesionální vojáky.

6.1. – Hodinovou výstražnou stávku, která měla poukázat na možnost omezení zdravotnické péče, podpořila v Libereckém kraji většina lékárníků a soukromých lékařů. Protože však stávku podpořili převážně symbolicky, pacienti nijak nestrádali.

6.1. – Ještěd se stal posledním zimním střediskem v republice, kde začala lyžařská sezona. Jezdilo se však jen na jediné sjezdovce - pod lany kabinkové lanovky.

10.-11.1. – Kvůli Světovému poháru ve skocích na lyžích a tradiční Jizerské padesátce, již se účastnilo rekordních 3800 běžců, se do oblasti sjely tisíce lidí. Na Ještěd přijeli fanoušci z Německa a Polska, uzavřený Bedřichov hlídala policie.

11.1. – Nebezpečný meningokok byl příčinou smrti dvacetiletého mladíka z Turnovska. Pacientů s touto diagnózou bylo do konce roku v turnovské nemocnici hospitalizováno ještě několik.

23.1. – Poslední den pro vyzvednutí nového telefonního seznamu, v němž jména v Bílých stránkách již nejsou řazena podle bývalých uzlových bodů, ale abecedně.

Únor

6.2. – Na šest let do vězení poslal senát krajského soudu autory dvou vyděračských dopisů, kteří hrozili otrávením vody, pokud nedostanou deset milionů korun.

10.2. – V lomnickém Tylově divadle byli vyhlášeni Nejúspěšnější sportovci Semilska roku 2003. Do síně slávy vstoupil legendární trenér skokanů na lyžích Zdeněk Remsa.

14.2. – Kopání a rány pěstí do aut a tramvají, zastavený provoz v celém centru Liberce, řev na ulicích, téměř válečné manévry policistů, kteří i přes mohutné přípravy situaci příliš nezvládali, tak vypadal příjezd dvou tisíc fanoušků Baníku Ostrava. Ti se nakonec radovali z vítězství 2:0.

15.2. – Pochodeň z olympiády v Los Angeles zapálila oheň na 1. zimní olympiádě dětí a mládeže. Řada disciplín nalezne zázemí na svazích Tanvaldského Špičáku.

15.2. – První klapkou začalo v Krásné na Jablonecku natáčení celovečerního filmu o lékaři a léčiteli Janu Josefu Kittelovi, postavě řady jizerskohorských pověstí.

Březen

1.3. – Rekordní počet návštěvníků a oproti loňsku žádná vážnější kolize. Tak vypadaly v sobotu v Plavech tradiční recesistické Lety na saních.

2.3. – Obecní lyžařský vlek v Josefově Dole zapálil žhář. Vlek byl nově opraven, protože pravděpodobný žhář, který v obci „působí“ již pět let, jej poprvé zapálil už před půl rokem. O dva týdny později kdosi podpálil rolbu.

3.3. – Největší dopravní průzkum za posledních šestnáct let zažil Liberec. Sto čtyřicet lidí zjišťovalo, kolik cestujících jezdí v běžný den libereckými autobusy a tramvajemi, kde nastupují a vystupují, kdy je největší špička.

3.3. – Nejméně čtyři sta běženců z Vietnamu a Číny propašovala do Německa skupina dvanácti převaděčů, které pozatýkala policie při zátahu v Liberci, Tanvaldu a ve Vansdorfu. Ve stejnou chvíli zatýkala německá policie v Lipsku a Halle.

18.3. – Liberec hostil a zároveň sřezil amerického velvyslance Williama Cabanisse, sešel se tu s primátorem, hejtmanem, zajel do podniku Arvin Meritor a do kasáren.

18.3. – Prakticky jen obvodové zdi zbyly z rodinného domu na okraji Bozkova – vše ostatní zničil požár. Majitele stačili zachránit jen své životy a tři koně.

30.3. – Uhynul šestiletý samec lachtana hřivnatého Filip – atrakce liberecké ZOO. V žaludku měl 7,5 kg předmětů, které mu „dobří lidé“ naházeli do bazénu.

Duben

1.4. – V liberecké botanické zahradě vykvetla vzácná filipínská orchidej, jejíž květy měří v průměru okolo pěti centimetrů, ovšem dohromady tvoří velmi bohaté a atraktivní květenství. Mají zelenomodrou barvu a připomínají drápy.

2.4. – Pokutu padesát tisíc udělila ČOI libereckému dopravnímu podniku za to, že účtuje dvojitou cenu. Lidé bez trvalého bydliště v Liberci mají cenu o 10 procent vyšší, připlatit si museli i na vlecích na Ještědu. Tato společnost dostala pokutu 20 tisíc Kč.

5.4. – Návštěva chráněných dílen Univerzium, debata s občany (většinou důchodci) spojená s neúnavnou obhajobou vládní reformy veřejných financí a stranické zasedání – to měl na programu premiér Vladimír Špidla při své návštěvě Liberce.

7.4. – Kvůli opravě koruny hráze byla uzavřena hráz jablonecké přehrady. Oprava betonových kleneb měla trvat do konce června

7.4. – Přímo z domova odvedla policie exstarostu Záhoří Jiřího Novotného, obviněn byl ze zpronevěry a zneužití pravomoci. V letech 1998 až 2002 měl neoprávněně vystavit platební dokumenty na služby a práce, které se neuskutečnily, část ze 771 tisíce korun si podle žaloby nechal přímo pro sebe.

21.4. – Kočárek s desetidenní Gabrielou zmizel před šestnáctou hodinou ze zahrádky cukrárny na náměstí E. Beneše v centru Liberce. Po únoskyni pátrala policie, v pohotovosti byli celníci na hraničních přechodech. Na podezřelou ženu s dítětem nakonec kdosi upozornil hlídku městské policie v Chrastavě. Po dvaadvaceti hodinách se holčička vrátila do matčiny náruče. Na Liberecku se podobný případ naposledy odehrál v roce 1958.

24.4. – Třináct mnichů a lamů z center tibetského buddhismu ve Švýcarsku a Rakousku se sjelo do Liberce, aby tu slavnostně otevřeli nové místní centrum.

29.4. – Českolipský závod firmy Johnson Controls, který vyrábí potahy na autosedačky, vyhrál v soutěži o nejlepšího zaměstnavatele regionu. Druhý byl jablonecký Lucas Varity, třetí českolipský Narex.

Květen

20.5. – Nová smuteční síň v Turnově, která stála město 44 milionů korun, získala Velkou cenu mezinárodní poroty v kategorii novostavby za rok 2004.

26.5. – Vláda rozhodla o tom, že odpustí Rokytnici nad Jizerou čtyřistamilionový dluh. Radnice však bude muset splatit České konsolidační agentuře ještě několik desítek milionů korun. Prodá veškerý zbytný majetek a atraktivnímu horskému středisku tak kromě hřbitova, radnice a školy nezůstane téměř nic.

Červen

2.6. – Několikametrová část silnice u železničního přejezdu mezi Jilemníci a Horní Brannou se propadla, jezdit tudy nebylo možné ani v jednom směru.

5.6. – Vernisáž výstavy kreseb a maleb v jilemnické galerii byla první z řady akcí pro veřejnost, kterými si Jilemnice připomenula výročí narození Jiřího Šlitra.

10.6. – Nákazu BSE odhalily testy u padesát tři měsíců staré dojnice z kravína podniku Agro Český ráj Všeň. Na porážku bude muset jít přes dvě stě kusů skotu.

11.-12.6. – V prvních eurovolbách, k nimž v Libereckém kraji přišlo jen 26% voličů, zvítězila ODS 32,67%, na dalších místech byla KSČM 18,32%, SNK-ED 12,37%, Nezávislí 9,01%, ČSSD 8,47% a KDU-ČSL 4,64%. Další strany nepřekročily 4%.

21.6. – Česká republika stáhla kandidaturu skalních měst Českého ráje na zápis do seznamu světového dědictví UNESCO. Šlo o diplomatický tah. Pokud by komise kandidaturu zamítla, už nikdy by nešlo o zápis usilovat.

Červenec

9.7. – Už 31. ročník Rallye Bohemia neznamena jen podívanou na rychlá auta, ale také uzavírky místních komunikací. Obce už závody na svém katastru nechtějí.

17.7. – Rajčatová bitva přilákala do Radvánovic desítky bojovníků. Součástí programu byl i pivní chlupark se siláckými disciplínami, koncerty rockových kapel a zápasy v bazénu naplněném rajčatovým koncentrátem. Vskutku inteligentní zábava.

22.7. – K hrozivě vyhlížející dopravní nehodě vyjeli jablonečtí policisté. Ve zcela zdemolovaném voze BMW byli dva těžce zranění pasažéři – řidičem byl celostátně hledaný muž, který uprchl 18. června z věznice ve Stráži pod Ralskem.

24.7. – Jako předposlední doběhl ke krkonošské chatě Dvoračky triapadesátiletý odstupující premiér Vladimír Špidla. Nepříznivé počasí mu nevadilo, se svým výkonem v závodě byl spokojený, běhat se chystá i v Bruselu.

26.7. – Liberečtí chemici začali s přesunem těžké techniky, laboratoří a materiálu do Řecka. V dějišti olympiády budou mít za úkol zajistit bezpečnost.

31.7. – Po stopách chystané rychlostní silnice, jež má protnout Český ráj, pochodovaly sotva dvě stovky odpůrců stavby, i když petici proti dálnici podepsalo už na deset tisíc lidí.

Srpen

3.8. – Na fotbalový Slovan Liberec padlo podezření z uplácení rozhodčího. Stal se tak již čtvrtým severočeským klubem, jehož jméno figuruje v korupčním skandálu.

11.8. – Slavnostně byla podepsána smlouva o založení sdružení Nemocnice Horního Pojizeří. Vstupujícími členy jsou nemocnice v Semilech a Jilemnici a obě města.

14.8. – Vítězem v letošním krajském kole soutěže o titul Vesnice roku, do něhož se přihlásilo čtrnáct obcí, se stala Mírová pod Kozákovem.

18.8. – Turnov zažil dopravní kolaps. Rekonstrukce Sobotecké ulice, kde napříště dopravu zrychlí kruhový objezd, však byla nezbytná. Skončila 3. září.

28.8. – Prvním zpěvákem, který zazpíval v ještě nedokončené liberecké hale v rámci dne otevřených dveří, byl Tomáš Savka, čtvrtý v soutěži Česko hledá SuperStar.

30.8. – Liberecká cestovní kancelář Travel Market zkrachovala. Desítky klientů se tak musely vrátit z ruzyňského letiště domů, další stovky lidí zůstaly v Bulharsku.

Září

3.9. – Jablonečtí atleti se dočkali stadionu. Na otevření přijel i premiér Stanislav Gross a tři generace olympioniků Dana Zátoková, Imrich Bugár a Jaroslav Bába.

4.9. – Dvacet dvoučlenných hlídek záchranářů horských služeb Polska a České republiky závodilo v Jizerských horách. Na třicetkilometrové trati hlídky slaňovaly ze skály, lezly po provazových žebřících i zachraňovaly zraněné.

11.9. – Dříve semilská nyní pernoltická firma Rakmily uspořádala pohřební veletrh. Na zástupce pohřebních služeb z celé republiky nečekala jen prohlídka provozu, rakví a náhrobních kamenů, ale také speciální kulturní program.

15.9. – Desetitisíce kubíků bahna začala Správa Chráněné krajinné oblasti Český ráj odtěžovat z rybníku Nebák. Vodní plocha se takového ošetření dočkala po sto letech.

21.9. – Velkým úklidem začala dlouho připravovaná demolice chátrající České boudy na vrcholu Sněžky. Místo ní by tu měla stát moderní poštovna.

23.9. – Chlebem a solí přivítali v Jablonci nad Nisou prezidenta Václava Klause, který tu otevřel opravené Muzeum skla a bižuterie a pobesedoval se studenty.

28.9. – Sova bude napříště reprezentovat Český ráj na propagačních materiálech a výstavách. Z 35 došlých návrhů byl vybrán ten od osmileté dívky z Chabařovic.

Říjen

6.10. – Nově zrekonstruované náměstí otevřeli v Železném Brodě. Původní asfalt na celé ploše nahradila žulová dlažba, kolem nové fontánky s pitnou vodou je mozaika z kamenné dlažby a železných obdélníků. Rekonstrukce přišla radnici na 11 milionů.

8.10. – Ve Vysokém nad Jizerou byla slavnostně zahájena již 35. národní přehlídka venkovských ochotnických divadel Krakonošův divadelní podzim.

21. 10. – Ostatky historického Buddha Šakjamuniho, který žil zhruba před 2500 lety, mohli vidět lidé v Liberci. Vzácné relikvie sem dorazily při své pouti světem, jež skončí v roce 2005 v New Yorku v sídle Organizace spojených národů.

Listopad

6.11. – S drtivým náskokem zvítězila ve volbách do krajského zastupitelstva ODS. Svoje soupeře doslova smetla a se ziskem 36,05% hlasů v pětačtyřicetiletém sboru obsadí místo dosavadních třinácti dvaadvacet míst. Vládnout budou s ČSSD.

28.11. – Prezident Václav Klaus zahájil advent v Boučkově statku na Malé Skále. Přijel sem na pozvání akademického malíře Josefa Jíry, který tu uspořádal ke svým pětasedmdesátým narozeninám výstavu obrazů a vystavil i svůj známý betlém.

Prosinec

18.12. – Důstojnou tečkou za slavnostním otevřením jilemnického kulturního domu, který prošel modernizací a rekonstrukcí, byl koncert operní hvězdy Evy Urbanové.

22.12. – O jeden den si prodloužili vánoční prázdniny studenti libereckého gymnázia v Jeronýmově ulici. Celkem 35 lidí se od konce listopadu nakazilo v Liberci meningitidou, pět z nich bylo studenty zmíněného gymnázia.

24.12. – Ze všech krajů republiky si právě v tom našem nejméně domácností chystá na štědrovečerní večeři smaženého kapra. V provádění jiných vánočních zvyků podle průzkumu nezaostáváme, například ve zpěvu koled, pouštění svíček a v lití olova (to praktikuje jen pět procent Čechů) jsme na špici.

DVANÁCT ČECHŮ, KTERÍ SE V ROCE 2004 DOSTALI AŽ NA VRCHOL

Milan Baroš – na jaře ho trápila zranění, ale pak se stal hvězdou fotbalového mistrovství Evropy. Pět gólů nedal nikdo jiný. Pohlednému mladíku z Vigantic fandily i ženy, které se o fotbal jinak téměř nezajímají.

Josef Dvořák – vedoucí týmu Výzkumného ústavu textilních strojů, který vytvořil stav označený CAM EL, jenž znamená další světovou revoluci v tkání. Prohazováním „nití“ pomocí vzduchových trysek dokáže stav tkát i těžké technické tkaniny, kupříkladu ze skelných či čedičových vláken.

František Fajtl – čs. letec, válečný hrdina, pilot britského letectva, podílel se na formování I. čs. stíhacího pluku v Sovětském svazu, po roce 1948 vězněný na Mírově. Prezident mu udělil nejvyšší státní vyznamenání Řád bílého lva.

Karel Gott – zpěvák, který letos oslavil 65. narozeniny a zažádal sociální úřad o přiznání penze, získal třicátého Slavíka a upevnil svou pozici legendy české populární hudby. Cenu mu předával Kurt Nilsen, světová SuperStar.

Stanislav Gross – stal se předsedou vládnoucí strany a nejmladším českým premiérem. Jenže vzápětí jeho sociální demokracie drtivě prohrála senátní i krajské volby a na funkci předsedy strany kandiduje nepříliš bystrý Zdeněk Škromach.

Michal Horáček – úspěšný podnikatel prodal v prosinci sázkovou kancelář Fortuna, kterou založil v květnu 1990. Nadále už nebude pracovat pro peníze, ale peníze budou pracovat pro něho. Sám bude psát písničky a knížky a přednášet studentům.

Václav Hoření – imunolog, který působí v Ústavu molekulární genetiky AV ČR a je též profesorem na Přírodovědné fakultě UK, převzal 28. října Medaili Za zásluhy. Jeho týmu se jako prvním na světě podařilo najít několik nových, a jak se zdá dosti důležitých molekul imunitního systému.

Martin Kovář – nejúspěšnější český sportovec na letních paralympijských hrách v Aténách, odkud si přivezl tři zlaté medaile. Mladý plavec uspěl i v divácké anketě o sportovní hvězdu roku, v níž skončil třetí za atletem Romanem Šebrlem a lyžařkou Kateřinou Neumannovou.

Aneta Langerová – sedmnáctiletá studentka z Říčan zvítězila v soutěži Česko hledá SuperStar – hlasy jí dalo osmdesát procent diváků. Zpěvačka, která táhne k rocku, se nevydala cestou líbivého popu, odmítla účinkovat v estrádách a zpívat na playback.

Radůza – začátkem roku se mediálně neznámá jednatřicetiletá zpěvačka, která plní kluby a venkovské sálky, stala zpěvačkou roku. Přesto letošní rok považuje za smutný – v prosinci zemřela její kamarádka a hudební učitelka Zuzana Navarová.

Martin Roman – manažerská cesta pětatřicetiletého muže se podobá americké pohádce o úspěchu. Ve čtyřicetiletosti se stal generálním ředitelem firmy Janka Radotín, o sedm let později už řídil plzeňskou Škodu, letos převzal vedení energetického kolosu ČEZ, nejdůležitější a nejhodnotnější firmy v zemi.

Roman Šebrle – sympatický desetibojař vybojoval pro českou výpravu jediné zlato na olympiádě. Získal ho olympijským rekordem 8 893 bodů. Od prezidenta dostal Medaili Za zásluhy a týden před Vánocemi i trofej pro Sportovce roku.

ÚMRTÍ V ROCE 2004

Helena Růžičková (67 let),

oblíbená herečka,

prohrála 4. ledna svůj dvouletý boj s rakovinou. Svým optimismem a schopností nevzdávat se pomohla mnoha nemocným. Věnovala se také charitativní činnosti, v 90. letech spoluzaložila nadaci Slon, která převzala patronát nad dětským domovem v Šarišských Michalanech.

Helmut Newton (83 let),

fotograf světové módy,

zahynul 23. ledna po nehodě, při níž ztratil vládu nad vozidlem a čelně narazil do zdi. V roce 2003 se na Pražském hradě konala velmi úspěšná výstava jeho fotografií.

Marco Pantani (34 let),

italský cyklista,

poslední závodník, jemuž se podařilo v jednom roce (1998) vyhrát dva nejslavnější závody – Giro d' Italia a Tour de France. O rok později neprošel testem na doping. Marně se pokoušel o návrat, zemřel 14. února na předávkování kokainem.

Miloslav Šimek (63 let),

herec a moderátor,

který nejlepší roky zažil v šedesátých letech po boku Jiřího Grossmanna, se po roce 1989 snažil o politickou satiru. Zemřel po dlouhé nemoci 16. února.

Stanislaw Ryniak (88 let),

první „neněmecký“ vězeň,

kterého nacisté přivezli do koncentračního tábora Osvětim. Na předloktí mu vytetovali pořadové číslo 31. Prvních třicet vězňů byli němečtí kriminálníci a pozdější osvětimští kápoové. Zemřel v únoru.

Jiří Ruml (78 let),

novinář a publicista,

zemřel 20. února. V roce 1987 se stal šéfredaktorem obnovených, tehdy samizdatových, Lidových novin. V roce 1990 byl jako poslanec Federálního shromáždění předsedou parlamentní komise pro vyšetřování událostí 17. listopadu.

Boris Trajkovskij (47 let),

makedonský prezident,

zemřel 26. února při letecké nehodě poblíž hercegovského Mostaru. Politikovi, který zemi vyvedl z doutnající občanské války, oponenti vytýkali, že etnickým Albáncům poskytuje příliš autonomie.

Karel Kachyňa (79 let),

filmový režisér a scenárista,

jehož charakterizovalo široké žánrové rozpětí, zemřel 12. března. K jeho nejlepším dílům patřilo trezorové Ucho a filmy Pozor, vizita! a Sestřičky.

Václav Kozák (66 let),

vítěz ankety Veslař století,

olympijský vítěz na dvojskifu z roku 1960 a mistr Evropy 1963 na skifu své úspěchy neunesl. Začal pít, ztratil rodinu a skončil jako bezdomovec. Zemřel 15. března.

-
- Jan Kristofori (72 let),**
malíř, kreslíř, grafik a sochař,
který byl v padesátých letech vězněn a později žil v norském a švýcarském exilu,
zemřel 23. března. Měl úzký vztah k městu Semily.
- Robert Merle (95 let),**
francouzský spisovatel,
autor knih s protiválečnou tematikou, zemřel 29. března na selhání srdce.
- Larisa Bogorazovová (75 let),**
ruská filoložka,
jedna ze „sedmi statečných“, kteří v srpnu 1968 demonstrovali na Rudém náměstí
v Moskvě proti sovětské okupaci Československa, zemřela 6. dubna.
- Jiří Císler (76 let),**
hudebník, režisér a herec,
podlehl 17. dubna Alzheimerově chorobě. V roce 1990 založil Hravé divadlo, první
českou soukromou divadelní scénu po pádu komunismu.
- Estée Lauderová (97 let),**
zakladatelka stejnojmenné kosmetické společnosti,
se u nás angažovala v podpoře židovského školství, zemřela 24. dubna.
- Achmad Kadyrov (52 let),**
prorusky orientovaný čečenský prezident,
podlehl 9. května zraněním po výbuchu miny. Exploze nastala na stadionu klubu
Dynamo při slavnostním shromáždění ke Dni vítězství nad nacismem.
- Bohuslav Chňoupek (78 let),**
bývalý československý ministr zahraničí,
hájil politiku tehdejšího sovětského vůdce Michaila Gorbačova; odpůrci perestrojky
u nás prosadili v roce 1988 jeho odvolání z ministerského postu. Zemřel 28. května.
- Ronald Reagan (93 let),**
40. americký prezident,
někdejší hollywoodský herec, zemřel 5. června. Muž, který s Michailem
Gorbačovem „porazil komunismus“, už deset let trpěl Alzheimerovou nemocí.
- Ray Charles (73 let),**
americký soulový zpěvák a pianista,
zemřel 10. června. Slepý hudebník s nezapomenutelným charakteristicky
zabarveným hlasem získal celkem dvanáct ocenění Grammy.
- František Tomáš Kolowrat (61 let),**
divadelní mecenáš,
potomek jednoho z nejstarších českých šlechtických rodů. Žil v cizině, věnoval se
filmovému průmyslu. Národním divadlu pronajal Kolowratský palác za korunu.
- Marlon Brando (80 let),**
americký herec, držitel dvou Oscarů,
zemřel v Los Angeles 2. července. Filmový idol padesátých let natočil přes čtyřicet
filmů, zazářil ve filmech Kmotr či Poslední tango v Paříži.
- Thomas Klestil (71 let),**
rakouský prezident,
zemřel po těžké nemoci 6. července, den před odchodem z úřadu do politické penze.
-

Jaroslav Huleš (30 let),

motocyklový jezdec,

zemřel 8. července na zranění způsobená šest dní předtím při pokusu o sebevraždu. Po letošním zranění ramene již na motocykl nesednul, jeho plány nevyšly.

Karel Zich (55 let),

zpěvák,

jehož melodický baryton patřil k nejzajímavějším hlasům české pop-music. Měl teoretické vzdělání, zvládal písně Presleyho i spirituály. Zemřel 13. července při potápění na Korsice. Nemocné srdce selhalo při vynoření z mořské hlubiny.

Ivan Hlinka (54 let),

trenér hokejové reprezentace,

jeden z velikánů českého hokeje zemřel 16. srpna na následky dopravní nehody. Při cestě z Karlových Varů narazila do jeho vozu avie.

Ota Šik (84 let),

ekonom a politik,

představitel Pražského jara 1968, zemřel 22. srpna ve švýcarském Saint Gallenu. Jako šéf Ekonomického ústavu ČSAV začal otevírat dveře myšlenkovým proudům západní ekonomické teorie. Po r. 1989 se podílel na ekonomických reformách u nás.

Richard Sainet (34 let),

francouzský motocyklový závodník, trojnásobný vítěz Rallye Dakar,

29. září podlehl zranění při Rallye faraonů. Ve čtvrté etapě havaroval dvakrát, poprvé se ještě na trať vrátil, ale druhá nehoda ho již stála život.

Luděk Kopřiva (80 let),

velký herec malých rolí,

se na sklonku života potýkal s Parkinsonovou chorobou. Zemřel 2. října.

Christopher Reeve (52 let),

americký herec,

kteřý se proslavil rolí Supermana i bojem s ochrnutým tělem, zemřel 10. října.

Zdeněk Matějček (82 let),

dětský psycholog,

kteřý jako první podrobil kritice socialistický model kolektivní výchovy, zemřel 26. října. Jeho prací se prolínala laskavost a citlivý přístup k dítěti.

Jásir Arafat (75 let),

světoznámý terorista a nositel Nobelovy ceny za mír,

oficiálně zemřel v noci na 11. listopad v Paříži. Hrobku v Ramallá, do níž byl vůdce Organizace pro osvobození Palestiny uložen, považují jeho stoupenci za provizorní. Pohřbení ostatků na Chrámové hoře v Jeruzalémě je však pro Izraelce nepřijatelné.

Arthur Hailey (84 let),

spisovatel, zakladatel takzvaného profesního románu,

zemřel 24. listopadu ve svém domě na Bahamách. Knihy jako Kola, Let do nebezpečí, Letiště či Penězoměnci se staly bestsellery.

Zuzana Navarová (45 let)

zpěvačka, skladatelka a textařka,

zemřela 7. prosince. Navzdory těžké nemoci ještě v listopadu koncertovala. Angažovala se také v Nadaci Život umělce, která pomáhá začínajícím umělcům.

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY V ROCE 2004

Státní svátky

- 1. 1. Den obnovy samostatného českého státu
- 8. 5. Den osvobození od fašismu (1945)
- 5. 7. Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje
- 6. 7. Den upálení mistra Jana Husa (1415)
- 28. 9. Sv. Václav – Den české státnosti
- 28.10. Den vzniku samostatného československého státu (1918)
- 17.11. Den boje za svobodu a demokracii

Ostatní svátky – dny pracovního klidu

- 1. 1. Nový rok
- 11.4. Hod boží velikonoční
- 12.4. Pondělí velikonoční
- 1. 5. Svátek práce
- 24.12. Štědrý den
- 25.12. První svátek vánoční
- 26.12. Druhý svátek vánoční

Významné dny

- 12.3. Den vstupu ČR do NATO.
- 5.5. Květnové povstání českého lidu (1945)

VÁŽNĚ NEVÁŽNĚ V ROCE 2004

Pták roku

Ptákem roku 2004 vyhlásila Česká společnost ornitologická Rorýse obecného. Náš nejrychlejší letec, který dosahuje rychlosti až 200 km/h a ve vzduchu dokáže i spát, totiž nemá kde zahnízdít. Při opravách věží a výškových budov se zaslepují větrací otvory a rorýsi si nemají kde postavit hnízdo. Proto jsou rorýsi, kteří od nás odlétají již v červenci a vrací se až koncem května, k vidění stále méně.

Pohled roku

Pozdrav z Bulharska odeslaný v červnu 1988 přišel do Tanvaldu až letos v lednu. Ani zkušený pošťáci si nedokáží vysvětlit, kde se pohlednice Nesebaru odeslaná z Primorska přes patnáct roků toulala. Na vině bude zřejmě všeobecný nepořádek, který tehdy v Bulharsku panoval. Podle ředitelství pošt dojde 93 procent zásilek podaných v České republice ke svému adresátovi hned druhý den, u zásilek ze zahraničí to trvá o něco déle, ale patnáct let je skutečně neobvyklá doba.

EKONOMIKA, ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ, NEZAMĚSTNANOST, MZDY, CENY

Ekonomika

Všechno bude dražší, hlásila média těsně před vstupem Česka do EU. Stane se Česko po vstupu do Evropské unie ekonomickým tygrem, jako se to v devadesátých letech poštěstilo Finsku? Mnoha exportujícím firmám se po vstupu do EU daří o něco lépe; po odbourání cel se český vývoz zvýšil o 29 procent, což může být jednou z příčin zrychlování tempa ekonomického růstu. Podle zářijových čísel Českého statistického úřadu vzrostl hrubý domácí produkt ve druhém pololetí o 4,1 procenta, ve stejném období roku 2003 činil růst HDP jen 2,9 procenta. České výrobky jsou stále konkurenceschopnější, firmy nabízejí kvalitní zboží za přijatelnou cenu.

Dařilo se potravinářskému průmyslu. Začaly se vyvážet masné výrobky, vepřové maso, jogurty, cukrovinky, ale také nezpracované suroviny. Levné produkty mohou prodávat na Západ čeští výrobci mléka, jehož nedostatek na domácím trhu se řeší dovozem lacinější suroviny z Polska. Boom zažívají některá průmyslová odvětví. Výrobní linky závodu LG Philips v Hranicích na Moravě i v plzeňském Panasonicu pracují na plný výkon, zlaté časy nastaly výrobcům autodílů nebo komponentů spotřební elektroniky.

Vstup do Evropské unie přinesl i nevýhody: způsobila je však spíše nepřipravenost českých politiků než konkrétní bruselské rozhodnutí. Česko se stalo nejlevnější tranzitní zemí v Evropě, reforma veřejných financí se scvrkla jen na zvýšení DPH a předvolební příspěvky rodičům a penzistům. A tak asi největší rozruch způsobilo rozhodnutí vlády prodat státní podíly ve třech uhelných firmách; v Sokolovské uhelné, Severočeských dolech a ve zbývající části severomoravských OKD.

Cesta k tomu, jak prostřednictvím DPH vyždímat z lidí více peněz, byla originální. Formálně totiž zákon hovořil o snížení této daně. Po dlouhých letech se základní sazba DPH pohnula z dosavadních 22 na 19 procent. Figlem zákona ale byla jeho dodatková pasáž, v níž se do této základní sazby přesunulo mnoho položek ze sazby snížené, pětiprocentní. Celkové daňové zatížení v roce 2004 narostlo proti předchozímu roku o 22,6, v roce 2005 to bude + 24,6.

Překážek na hranicích je méně, zatím to ale platí pouze pro zboží. Zájemci o práci v cizině mají volný vstup pouze do Británie, Irsku a Švédska. S návratem do Evropy se česká ekonomika potýká vcelku slušně. Jen kdyby mu jej svými tragikomickými výstupy nekazili čeští politici.

Životní úroveň

Jak vypadal rok 2004? Narodilo se nejvíc dětí za posledních deset let a rekordně stoupl počet rozvodů. Přibylo mobilních telefonů, v září počet přístrojů překročil magickou hranici deseti milionů, a internetových připojení. Na deset domácností nyní připadá šestnáct chladniček a patnáct televizorů. Padesát procent tuzemců již používá počítač, stále častěji platíme kartou. Čím dál víc peněz necháváme v nákupních centrech. Průměrná útrata při jedné návštěvě činí 1 640 korun. Do

hypermarketů zavítá sedmdesát procent návštěvníků obchodních center, kupující v žádném případě nechtějí připustit omezení otevírací doby. Do nákupního vozíku vkládají hlavně vepřové maso, přestože v průzkumech tvrdí, jak milují kuřata a biopotraviny. Dvě třetiny obyvatel podle svého vyjádření sportují, ale celkově jsou stále tlustší – třetinu lidí trápí mírná obezita, devět procent Čechů je otylých. Nejvíce věří překvapivě médiím, za nejprolhanější považují poslance parlamentu. Počet studentů vysokých škol se sice zvýšil, ale stále máme co dohánět, hůř než my je na tom jen Itálie. Češi mají nejdelší pracovní týden v Evropě. V práci stráví víc než 42 hodin týdně – to je o pět hodin víc než unijní průměr, český zaměstnanec však dovede efektivně využít necelé dvě třetiny pracovní doby.

Se svou osobní situací jsou Češi relativně spokojeni, ekonomický vývoj země ale hodnotí skepticky. Za největší problém považují nezaměstnanost a na druhém místě kriminalitu. Nespokojeni jsme také se systémem zdravotní péče, inflací a nárůstem cen, daňovým systémem, důchody a v neposlední řadě také s bydlením. Ve volném čase velká část obyvatelstva země propadla nové vášni – nakupování. Toulat se nákupními a zábavními centry vyražejí víkend co víkend celé rodiny. V chrámech konzumu prožívají jakýsi zvrácený sen o štěstí.

A tato podivná zábava jim ještě dlouho vydrží, protože se budují stále nová a ještě větší centra utrácení. Větší výběr zboží, delší otevírací doba, příjemnější nakupování a často i nižší ceny čekají v následujících letech i na obyvatele Libereckého kraje. Expanze zahraničních obchodních řetězců neustává a relativně opomíjený region se rychle dostává do jejich hledáčku. V Jablonci mají v nejbližší době vyrůst nové obchody Lidl, Globus a Global, v České Lípě hobbymarket OBI, v Turnově a Tanvaldu Lidl. Této firmě však semilští zastupitelé na nátlak místních obchodníků odmítli vyhládnutý pozemek prodat. Pár dní před koncem roku byl v Semilech otevřen Plus, své pobočky tu již mají Albert, Edeka a Penny Market. Smůlu mají řetězce v Železném Brodě, ten je sevřen údolím, a tak nemá vhodné plochy.

Nezaměstnanost

Počet lidí bez práce stále roste. Na konci ledna bylo na úřadech práce v Libereckém kraji hlášeno 21 751 lidí, takřka o sedm set více než na konci uplynulého roku. Míra nezaměstnanosti tak stoupla o tři desetiny procenta na 9,8. Všechny historické rekordy prolomila v březnu, situace se nejvíce zhoršila na Jablonecku a Českolipsku. V kraji se bez práce ocitlo 22 tisíc lidí a míra nezaměstnanosti těsně atakovala desetiprocentní hranici. Textilky a zemědělství jsou dlouhodobě v krizi, zimní útlum postihl stavebnictví. Zaměstnavatelé nová místa nenabízejí.

V srpnu sice nezaměstnanost klesla z devíti na osm a půl procenta, ale to bylo dáno jen zavedením jiné metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti. Fakticky opět došlo k nárůstu. Bez práce bylo v kraji již 20 852 lidí, přibyli čerství absolventi a ženy.

Velká nezaměstnanost přinesla i rekordní množství malých krádeží v supermarketech. Mění se i společenská struktura zlodějů. Zatímco dříve kradli v nákupních centrech především bezdomovci a jejich kořistí byly nejčastěji lahve alkoholu, nyní již zloději pocházejí z různých sociálních vrstev a kradou všechno.

Mzdy

Průměrná mzda obyvatel semilského okresu je mnohem nižší, než kolik činí celostátní průměr. Je dokonce o dost nižší, než je v Libereckém kraji. V roce 2003 byla průměrná mzda v okrese Semily 14 569 korun, to je skoro dva a půl tisíce pod republikovým a tisíc pod krajským průměrem. Nejvíce si vydělávají lidé na Liberecku a Českolipsku, naopak mzdy na Jablonecku a především v Pojizeří patří k těm nejnižším. Hodnoty za rok 2004 zatím nebyly zveřejněny, ale situace bude obdobná. Do regionu stále nevstoupilo příliš mnoho zahraničních investorů. Výši průměrné mzdy tlačí dolů také nižší podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanci firem. Za nižší průměrnou mzdu mohou i problémy textilního průmyslu, který dříve patřil k oporám zdejší ekonomiky. A také oblast cestovního ruchu, respektive gastronomických služeb; mzdy zaměstnanců v hotelech na horách jsou obecně nízké.

Zdejší lidé si o průměrném jednadvacetitisícovém platu Pražanů mohou nechat jen zdát. Zatímco obyvatel metropole si tak za rok vydělá třeba na novou fabii, člověk z Pojizeří se může vypravit leda tak do autobazaru. Nejmenších průměrných výdělků dosahují v Pojizeří prodavačky. Jejich platy se pohybují na hranici minimální zákonné mzdy. Číslo blízké se průměrné okresní mzdě mohou najít na své výplatní pásce například vysokoškoláci zaměstnaní ve strojírenském průmyslu.

Celý rok se opět hovořilo o zvyšování platu učitelů. U mateřských škol mělo navýšení činit 12,4%, u základních škol 6,13% a u středních škol 0,2%. Ovšem nově zaváděné šestnácti třídní tabulky platy většiny učitelů nezvýší, protože zároveň budou zrušeny tzv. třinácté a čtrnácté platy (které ovšem byly vypláceny jen ve zlomkové výši) a mnozí z pedagogů přišli o své osobní ohodnocení. Výsledný efekt byl tedy nulový.

Srovnání hrubých měsíčních mezd podle profesí (v korunách)

	ČR	Polsko	Německo	Rakousko
Pomocný dělník	13 530	12 441	61 611	49 269
Prodavač v obchodě	10 593	13 464	69 531	41 415
Kuchař	11 913	11 055	53 229	36 993
Řidič nákladního auta	14 817	17 721	56 199	37 686
Bankovní úředník	17 292	21 879	94 578	85 140
Hasič	19 470	20 526	70 323	80 421
VŠ učitel	23 430	28 380	170 676	--
Zubař	27 502	26 631	154 704	102 729
Zdravotní sestra	13 530	14 124	77 946	82 038
Automechanik	16 962	15 576	64 713	58 905

Se snahou ušetřit na mzdách souvisí i časté zaměstnávání nekvalifikovaných pracovníků. A s tím pak souvisí rostoucí počet pracovních úrazů. Jen za prvních sedm měsíců roku zaznamenali na severu Čech 3 894 pracovních úrazů, čtrnáct z nich bylo smrtelných. Rizikové je především stavebnictví a doprava.

Ceny

Elektrina dodávaná Východočeskou energetikou ze Skupiny ČEZ zdražila od Nového roku o 5,4 procenta. To je průměr zvýšení cen u maloobtěrných tarifů pro obyvatelstvo a podnikatele. V závislosti na tarifu tak někomu elektrina podražila o procento, jinému o sedm. Průměrné zdražení VČE bylo zhruba o 1,5 % vyšší, než republikový průměr.

Východočeská plynárenská zdražila dodávky zemního plynu v průměru o půldruhého procenta. Domácnostem se cena plynu zvýšila o 2,3 % a maloobtěratelům o 0,6 %. Nejvíce pocítili zdražení ti, kteří plynem vaří, jejich platba se v celkovém vyúčtování zvadla i o deset procent.

Vodné zdražilo o šest a stočné o osm procent, krychlový metr vody stojí 40 – 42 korun, v závislosti na dodavateli. Vodohospodářská sdružení si vytvářejí finanční rezervy pro budování kanalizace v okrajových částech měst.

Více peněz si lidé museli připravit i na úhradu poplatků za likvidaci komunálního odpadu. Turnovákům se platba za odvoz popelnice zvýšila o padesátikorunu na 460 korun, obyvatelům Semil o 48 korun na 456,- Kč. V obou městech odpad odvázejí Severočeské komunální služby ze skupiny Marius Pedersen. Problém je v tom, že řada lidí neplatí nic a obce a města nejsou ve vymáhání dluhů příliš úspěšná.

Každá druhá třetí rodina v České republice má doma psa a rostoucí počet domácích mazlíčků způsobuje radnicím řadu starostí. V Turnově budou majitelé rodinných domů platit za psy stejně jako loni, tj. 400 korun, obyvatelé sídlišť nově dvojnásobek. Jilemnice stanovuje poplatek podle počtu bytových jednotek v domě. Do tří bytových jednotek činí poplatek 800 korun (loni 700), nad tři jednotky 350 korun (loni 300). Semily sjednotily platbu občanů z centra a sídlišť na 600 korun; pro obyvatele z centra města to znamenalo zdražení o tři storkoruny. Stropní výši platby za psy upravuje zákon o místních poplatcích a činí 1 500 korun.

Kdo na podzim nakoupil brambory na uskladnění, ušetřil. Tehdy totiž stálo kilo brambor v Pojizeří mezi pěti a šesti korunami, zatímco letos v lednu to již bylo i osmnáct korun. I když za vyšší cenu může nízká úroda, cenu nenavysují zemědělci, ale obchodníci. Podezřelé jsou především vysoké ceny brambor u velkých obchodních řetězců, které budí podezření z kartelových dohod. Celým případem se dokonce začal zabývat i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Levné hypotéky rozproudily výstavbu bytů, ta byla letos nejvyšší od dob masivního státního budování v minulém režimu. Dokončeno bylo víc než 32 tisíc bytů, stavitelské firmy i jednotlivci, kteří staví individuálně rodinné domky či půdní vestavby, položili základy u dalších 39 tisíc bytů. Více bytů než v roce 2004 bylo naposledy dokončeno v roce 1992, zahájených bytů bylo nejvíce od roku 1990. Staví se především ve středních Čechách, Praha už tolik netáhne, řada atraktivních lokalit je už obsazená. Nové domky vyrůstají především v okolí velkých měst – zájem je o předměstí Kolína, Mladé Boleslavi, Liberce, Zlína, Plzně či Českých Budějovic. Protože se blíží doba, kdy stavbu bytu prodáží navýšení daně z přidané hodnoty, jistě i další lidé své rozhodnutí investovat do bydlení ještě uspíší. Bude to především silná generace 70. let, která si začíná zakládat rodiny.

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ, NÁZORY A NÁLADY OBYVATELSTVA

Děťští vrazi

Veřejností otřásly zprávy o těžkých zločinech, kterých se dopouštějí děti a teenageři. Trestná činnost mládeže je na vzestupu a navíc jsou pachatelé brutálnější než v minulosti. Zatímco dříve byla dětská kriminalita převážně nahodilá, v posledních letech je kriminální jednání dětí stále častěji dokonale promyšlené. Sedmdesát procent objasněných trestných činů přitom spáchají mladiství recidivisté.

Smrt 13leté Barbory z Kmetiněvsi u Velvar, kterou našli na počátku ledna ubodanou v potoce za vesnicí, měl na svědomí její spolužák. Až v září ho díky testům na DNA vypátrala policie. Malý, podle lékařů nevléčitelný, sadista bude za pět let volný.

V březnu šestnáctiletý žák druhého ročníku svitavského učiliště ubodal při hodině svého učitele. Soud ho v polovině srpna odsoudil k devíti letům vězení.

O prázdninách šest chlapců od 11 do 18 let nůžkami ubodalo 81letou stařenku v Olešnici na Rychnovsku. V pozadí přepadení stál 34letý otec dvou útočnicků. O tři týdny později zardousil na Nymbursku nezletilý mladík 84letou ženu. Ve Stráži pod Ralskem dva mladíci ve věku 15 a 16 let okradli dvašedesátiletého muže a hodili jej do rybníka, kde se utopil. Posledním případem, který podpořil volání po „tvrdé ruce“ a snížení hranice trestní odpovědnosti, byla vražda třináctiletého chlapce z Hanušovic na Šumpersku, k níž se přiznal jeho spolužák.

Psychologové tvrdí, že na agresivitu dětských vrahů má vliv především rodina a pak také celková atmosféra ve společnosti. Někteří připouští, že částečně by mohlo být na vině i násilí v televizi a brutální počítačové hry. Vláda v této souvislosti podpořila záměr zřídit speciální zařízení pro mladistvé pachatele závažných trestných činů. Ústav pro mladé násilníky by mohl vzniknout v psychiatrické léčebně v pražských Bohnicích. Ministerstvo školství chce vybudovat také zařízení pro děti se závažnými psychickými problémy v jednom ze současných ústavů, nejspíš na severu Čech.

Akce Kryštof

Policejní akce zvané Kryštof získaly mediální popularitu již v minulém roce. Vláda nikdy nezapomene zdůraznit jejich úspěchy, opozice je kritizuje jako nákladné a monstrózní akce a novináři se předhánjí, kdo dříve ohlásí místo a čas jejich konání.

Ten první proběhl v dubnu, denně bylo nasazeno několik tisíc příslušníků dopravní, pořádkové, kriminální, cizinecké a pohraniční policie. Zaznamenali mnoho problémů souvisejících s technickým stavem aut a s nedodržováním rychlosti. Další Kryštof přišel v červnu a byl zaměřen na riskování řidičů na železničních přejezdech. Během dvou dnů policisté napočítali neuvěřitelných 1720 přestupků. Našel se i řidič, který doslova přeletěl přejezd rychlostí 130 kilometrů v hodině.

Kryštof překvapil řidiče i v září. Nasazeno bylo 12 228 policistů, kteří během pěti dnů zkontrolovali 234 282 vozidel. Zjištěno bylo 51 009 dopravních přestupků, přes 700 řidičů řídilo s alkoholem v krvi. Zadrženo bylo 97 hledaných osob a vypátráno bylo 11 kradených aut. Během sledovaného období ubylo dopravních nehod, usmrcených osob i těžce a lehce zraněných.

Útoky psů

Dalším tématem, které se v debatách lidí opakovalo velmi často, byly útoky psů. Nebylo to tím, že by zvířata najednou začala být agresivnější, jejich počty však viditelně stoupají a jejich chovatelé jsou stále nezodpovědnější.

V březnu na Litoměřicku psi doslova roztrhali místního hlídače. Byl nalezen před statkem, kde zvířata volně pobíhala, ačkoliv si na to místní opakovaně stěžovali.

V dubnu skončila na oddělení plastické chirurgie jedenáctiměsíční holčička z Prahy, které kříženec ovčáka a huskyho, jenž s ní býval od narození, utrhl nos a část rtu. O život málem přišel dvouletý chlapec z Velkých Pavlovic, jehož fena pokousala v obličeji a na krku. Zuby jen o vlásek minuly důležitou tepnu. Na Toužimsku museli záchranáři vyjždět 10. srpna hned ke dvěma případům. Poprvé způsobil vlčák těžká zranění malému chlapci, podruhé jiný vlčák zaútočil na svého vlastního pána a způsobil mu mnohačetné tržné rány. V obci Čistá na Mladoboleslavsku v září napadl vlčák matku s dítětem. Tomu museli ošetřit poraněný obličej lékaři na pražských Vinohradech. V listopadu napadli dva mastifové mladou ženu. Útok byl veden především na břicho, život jí zachránila přezka na opasku.

Takto by se dalo pokračovat ještě dlouho. Poslanci chtěli situaci řešit novelou trestního zákona. Požadovali mimo jiné, aby člověku, který svého psa na někoho pošve a zvíře pak napadeného zabije, hrozilo 12 až 15 let vězení či výjimečný trest. Obce také měly mít povinnost vést podrobnější evidenci psů. Zákon však dosud schválen nebyl, chybí vůle. Ostatně řada poslanců má doma také „psí miláčky“.

Přetížená dopravní tepna

Po vstupu Česka do Evropské unie došlo k rapidnímu zvýšení hustoty provozu na dálnici D1. Evropským autodopravcům se vyplatí průjezd Českou republikou, zvláště když po odchodu celníků z hranic nikdo nezajišťuje vážení kamionů. Přetížené nákladní vozy ničí již tak dost zničené vozovky, předjíždějící se kamiony blokují plynulost dopravy. Prudce narostl počet závažných dopravních nehod, které zavinili často nevyspalí a tzv. na doraz jezdící řidiči kamionů.

Že takováto situace nastane, to věděla vláda již v loňském roce – nápravu však plánuje až od roku 2006!

Případ Kajínek

Případ s Jiřím Kajínkem, odsouzeným v roce 1998 na doživotí za dvojnásobnou vraždu v plzeňských borských serpentínách, opět plnil první stránky českých deníků. Plzeňský krajský soud v září s konečnou platností rozhodl, že nebude jeho proces obnoven. Kajínek si ale podal odvolání k Vrchnímu soudu.

Případ, v němž figurují i jména několika vysoce postavených policistů, tak bude mít pokračování i v příštím roce. Kajínka ale veřejnost vídala i na billboardech propagujících jedno české rádio. Fotografie s usmívajícím se Kajínkem, který za komerční využití svého snímku získal několik desítek tisíc korun, a textem „Rádio na doživotí“ byla pro mnohé silnou kávu.

Televizní seriály

V roce 2004 přestaly být původní seriály výhradní doménou České televize. Jejich neutuchající obliba vedla k tomu, že vlastní seriály uvedly na obrazovku i obě soukromé televize. Nova přišla na podzim hned se dvěma, s klasicky pojatou Pojišťovnou štěstí, která se stala nejsledovanějším seriálem vůbec, a s Redakcí, kterou tvoří samostatné příběhy, které spojuje prostředí novinové redakce.

Předběhla ji však menší Prima, která už na jaře uvedla seriál Rodinná pouta, jež se drží klasického schématu telenovely. A uspěla, na seriál se běžně dívalo kolem půldruhého milionu diváků. Nakonec se seriál stal nejsledovanějším pořadem v hlavním vysílacím čase v úterý a ve čtvrtek.

Ani Česká televize však nemínila vyklidit pozice, i když překonat fenomén pokračování Nemocnice na kraji města se jí nepodařilo. Tu v druhém lednovém týdnu sledovalo 3,6 milionu lidí, tedy 72% diváků u obrazovek. V nepovedenou slátaninu se změnilo seriálové zpracování Černých baronů, divácky úspěšné bylo Místo nahoře, seriál o běžné rodině, která se přestěhuje do zbohatlického satelitního městečka. Po prázdninách pak ČT uvedla nejúspěšnější seriál roku, kterým se stalo Náměstíčko, jehož sledovanost se pohybovala mezi 2,25 a 2,5 miliony diváků.

Závěr roku pak patřil seriálu Josef a Ly, osudům desetiletého chlapce a jeho vietnamské spolužačky. A podle toho, co jednotlivé televize naznačují, budou mít i v roce příštím milovníci seriálů na co koukat. Já jsem ovšem neviděla žádný díl žádného z výše zmíněných seriálů – a nijak mi to nechybí.

Úplatky ve fotbalu

Nejdříve měli lidé možnost se z médií seznámit s doslovným zněním nechutných telefonátů, které dokumentovaly uplácení fotbalových rozhodčích a další nepravosti ze strany klubových manažerů a svazových funkcionářů.

Fotbalový skandál začal na jaře, když policie zatkla sportovního ředitele uherskohradištského Synotu Jaroslav Hastíka a rozhodčího Stanislava Hrušku u čerpací stanice poblíž Vyškova. Hastík měl u sebe 175 tisíc korun v hotovosti. Po několikahodinovém výslechu policie oba podezřelé propustila.

Během léta se objevily desítky dalších obvinění, stín ovlivňování zápasů padl na většinu tuzemských prvoligových fotbalových klubů. V srpnu byl z uplácení obviněn Ivan Horník, sportovní ředitel Viktorie Žižkov. Na podzim postoupilo vyšetřování do nejvyšších fotbalových pater. V listopadu odstoupil na nátlak médií a kolegů z vedení svazu jeho místopředseda Milan Brabec. Po dohodě s Horníkem měl dosazovat na zápasy žižkovské Viktorie „příznivě nakloněné“ rozhodčí. V listopadu disciplinární komise potrestala ztrátou šesti bodů a půlmilionovou pokutou ještě prvoligový klub z Opavy. Všem rozhodčím a funkcionářům zapleteným do afér však hrozí jen směšné tresty, nejvýše dva roky za mřížemi. Vzhledem k předchozí „bezúhonnosti“ nejspíš odejdou od soudu s podmínkou.